

16. LECKE: AKI ÉRTÉKRENDET CSERÉL: MÁTÉ ELHÍVÁSA

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest, 1995.)

Vámszedő:

Az Újszövetség korában Palesztinát bevonták a rómaiak a kiépített úthálózatukba. Az időjárás viszontagságai ellen védtek ezek az utak, az út biztonságát pedig a kiépített őrtornyok jelentették. A tartományi és városhatárokon, hidaknál, gázlóknál és hegyszorosoknál őrhelyeket állítottak fel. Az adót itt lehetett befizetni. Az autonóm közösségeknek megvolt a joga arra, hogy maguk szedjék be az adót. Nem római tisztségviselők szedték be a vámot, hanem kiadták bérbe magánszemélyeknek. A vámszedés jogát árveréseket lehetett megszerezni. Aki a legmagasabb összeget ígérte bérleti díj gyanánt, megnyerte a jogot. A jogtulajdonosok alkalmaztak hivatalnokokat. A jogtulajdonosok voltak a fővámszedők, míg a hivatalnokok vámszedők. A Római Birodalom nem ellenőrizte, hogy a megállapodásban szereplő bérleti díjon túl mennyi vámdíjat fizetnek az úthasználók. Ez a helyzet visszaélésre adott lehetőséget. A vámszedők pogányokkal érintkeztek, ez pedig vallási tisztátalanságnak számított. A vámszedő kifejezés a bűnös szinonimája volt. Jézus a vámszedőket nem utasította el, közösséget vállalt velük.

Elhívás fogalma:

Az elhívás fogalma azt jelenti, hogy Isten valakit a kegyelme által kiválaszt korábbi életközegéből, gazdasági vagy személyes kapcsolataiból, életközösségéből, megélhetési formájából kiemeli és ezzel egyúttal feladattal, küldetéssel látja el. Ez a feladat lehet egész életre szóló is, vagy lehet egyszeri alkalomra vonatkozó. (Pl. Ámós küldetése) A keresztyén gondolkodásban fontos szerepet játszik az elhívás fogalma. Az elhívás Isten igéje és Szentlelke által személyesen történik. A bűn és halál hatalma alól hívja el Isten az embert a bűnbocsánatra és az életre. Ez az elhívás az alapja az egyháznak is. Ezt említi a Heidelbergi Káté 54. kérdés felelete.

Tanítványság:

A tanítvány kifejezés az Újszövetségben legtöbbször Jézus tanítványaira vonatkozik. Tanítvánnyá válás alapfeltétele az elhívás és az engedelmes követés. Jézus kezdeményezi tanítványi kapcsolatot, tehát nem a tanítványok választják maguknak ki a Mestert, ahogyan pl. az Ószövetségben ezt a próféták tették, hanem a mester választja ki magának a tanítványt. Abban is különbséget lehet látni az Ó- és Újszövetség tanítványai között, hogy amíg a prófétatanítványok elsősorban szolgálói a prófétának, személye körül végeztek munkát, addig a tanítványok elsődleges feladata a Mester tanításának a továbbadása, emberekért végzett szolgálat.

Máté személye:

Máté nevének jelentése: Isten ajándéka. Vámszedő volt, akinek a házában Jézus megszállt. Kevés bibliai személynek van két neve. Amikor Jézus asztalközösséget vállalt fel valakivel, akkor az azt jelentette, hogy azt a személyt, csoportot elfogadja. Ez sokszor adott okot megbotránkozásra a farizeusok és az írástudók szemében. Az ételközösség életközösség felvállalást is jelentette. Így történt ez Máté esetében is.

Máté elhívása:

Jézus ugyanúgy hívta el Mátét, „azonnal hatállyal” túl sok gondolkodási időt nem hagyva, mint ahogyan a többi tanítvány esetében is tette. Jézus elhívása azonnali választ várt, és ahogyan a többi tanítvány (Mt 4,22), így Máté is azonnal felelt erre a világból és korábbi élethelyzetből kihívó szóra. Ez az engedelmesség Máté esetében azt jelentette, hogy szakít a korábbi életvitelével, megélhetésével. Az anyagi forrásokon kívül szakít még a korábbi emberi kapcsolataival és újakat épít ki. Ennek a megváltozott életnek és élettartalomban a jele a megváltoztatott név, amit Jézus ad. Jézus elhívása mindig egy adott életből, többnyire bűnnel terhelt, Istenszűnyben szenvedő életből hív el. Helyette egy teljes közösségi élettel ajándékoz meg. Máté számára a sors- és életközösséget Jézus mellett a tanítványi körrel való szoros kapcsolat jelentette.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Az ötödikesek viselkedése néha nagyon gyermeki, máskor viszont felnőttesebb, mint gondolnánk. A témával kapcsolatban mindenképpen fontos néhány dolgot letisztázni velük. Nem ismerik általában a vámszedő fogalmát, illetve a vámszedő helyzetét és lehetőségeit Jézus korában. E nélkül viszont az elhívástörténet súlya kevésbé érthető a számukra. A számkivetettség, illetve a „fekete bárány” szerep ismerős a számukra, ezért átérezhetik annak a jelentőségét, hogy egy ilyen helyzetben lévő ember számára mit jelenthetett Jézus elhívása.

Máté elhívásánál szintén fontos kapcsolópont lehet a birtoklás és lemondás témaköre. Lévi, mint vámszedő nagy vagyonra tett szert. Erről lemondani, visszaadni, amit elvett, illetve saját vagyonát szétosztogatni Jézusért nagy dolog. Az ötödikes gyerekek már nagyon is a tudatában vannak annak, hogy milyen tulajdonuk van. A szituáció megértését segíti, ha azon elgondolkoznak, hogy ők miért, illetve kiért tudnának valamilyen általuk fontos dologról (tulajdonukról) lemondani.

A tanítványság fogalma is új értelmet nyer serdülő és prepubertás korban. Viccesen néha meg is említik a serdülőket, hogy xy az ő „mesterük”. A „tanító”, „mester” fogalom tehát értelmezhető úgy számukra, mint az a személy, akire felnéznek, és akinek a viselkedését szívesen „követik”.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:<ul style="list-style-type: none">○ Tudja megfogalmazni segítséggel a tankönyvi szöveg alapján a vámszedő fogalmát.	<ul style="list-style-type: none">• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:<ul style="list-style-type: none">○ Tudja önállóan meghatározni a tankönyvi szöveg alapján a

<ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja segítséggel értelmezni az elhívás fogalmát. ○ Tudja segítséggel elmondani a tankönyvi szöveg alapján Máté elhívásának történetét. ○ Tudja Jézus tanítványainak nevét felsorolni a tankönyvi szöveg segítségével. ○ Tudja segítséggel értelmezni a lecke Igéjét és tanulja meg: János 11,28 	<p>vámszedő fogalmát és foglalkozási jellemzőit.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja önállóan értelmezni az elhívás fogalmát, mondjon bibliai példát erre. ○ Tudja önállóan elmondani a tankönyvi szöveg alapján Máté elhívásának történetét. ○ Tudja Jézus tanítványainak nevét memoriter szinten. ○ Tudja a tankönyvi lecke címének értelmezését. ○ Tudja önállóan értelmezni a lecke Igéjét és memorizálja azt: János 11,28
---	--

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Máté elhívásán át az elhívás fogalmi keretei

Kognitív cél: A római provincia adózási szokásának és egy akkori vámszedő társadalmi helyzetének megismertetése és az elhívás kifejezés fogalmi tisztázása.

Affektív cél: A kapcsolatainak, kötődéseinek érzelmi jellemzőinek feltárása, ill. az elhívás érzelmi jellemzőinek feltérképezése.

Pragmatikus cél: Lehetőségek felismertetése a saját életében arra, hogyan tudja Jézust követni és felismerni azt, hogy őt elhívta az Úr.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>1. Beszélgetés:</p> <p>Bár a lecke témája nem a pénzhez való viszony, de mindenképpen ajánlott a pénzről való beszélgetés ebben a korban. Sok gyereknek van zsebpénze, és már ebben a korban szembesülnek azzal, hogy a másoknak több jut. Egymás között gyakori a dicsekvés tárgyaikkal pl. mobiltelefonnal, a lányoknál az öltözködés stb... Igyekezzünk a gyerekekkel eljutni a pénz fontossága és elkerülhetetlen használatáról annak relatív voltaig.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A pénz nem boldogít! – de miért nem? Ezt az utat be tudjuk járni Máté történetén keresztül. <p>Mi mennyit ér? négy kategóriában gyűjtünk közösen dolgokat.</p>	Közös beszélgetés vagy csoportmunka

	<p>olcsó, és szerintem jó (szeretném)</p> <ul style="list-style-type: none"> – drága, de szerintem felesleges (nem szeretném) – drága, és szerintem jó (szeretném) – nem megvehető, és szerintem jó (szeretném) <p>Példaképek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kinek, minek lennél a követe? • Milyen módon népszerűsítenéd a példaképedet, vagy azt a nemes ügyet, aminek nagykövete vagy. 	
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>1. Beszélgetés a bibliai történetről:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miért lett Máté vámszedő? • Miért csodálkozott mindenki azon, hogy Jézus őt választotta? • Miért lett Jézus követe? • Mit kaphatott Máté Jézustól, ami többet ér, mint a pénz? • Mit adott Máté Jézusnak cserébe? • Mi az a mennyei kincs? <p>2. Kapcsolódó feladat: Munkafüzet 2.4. feladat</p> <p>3. Aranymondás: <i>„A Mester itt van és hív téged.”</i> (Jn 11,28)</p>	<p>Megérteni azt a bibliai történet alapján, a pénznél értékesebb dolog Jézusra találni.</p> <p>Munkafüzet</p>

<p>Munkáltatás</p>	<p>1. Játék: Máté sms-e – drámajáték Képzeljük el, mi lett volna, ha Máténak van mobilja! Milyen sms-t írt volna arról, ami történt vele (140 karakter). Osszunk ki bankkártya méretű kis lapokat és kérjük meg a hittanosokat, hogy írjanak egy sms-t Máté nevében. Lehet választani, kinek írják: a családnak, a főnökének, a legjobb (vámszedő) barátjának, a feleségének, stb. Utána szedjük össze a papírokat, keverjük össze és olvassuk fel az üzeneteket. Kitaláljuk, hogy kinek írhatta?</p> <p>2. Játék: egy vámszedő hétköznapja – drámajáték</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reggel: ébredés egyedül, pénzfényezés, unatkozás, munkába indul, útközben kellemetlen találkozások. • Munka: Vámszedő asztal, találkozás emberekkel, pöffeszkedés, dirigálás utasítás, fenyegetőzés, pénzgyűjtés, a császárnak és zsebre is. • Este: hazafelé, találkozás emberekkel, pazar lakoma, pénzsámolás, unatkozás, elalvás. <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 1.</p>	<p>Tankönyv Játék</p>
<p>Házi feladat</p>	<p>1. Jézusnak szolgálók. Kapcsolódó feladat: Munkafüzet 3. feladat</p> <p>2. Tanuld meg a 12 tanítvány nevét!</p>	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Letölthető képsorok

<http://www.freebibleimages.org/photos/lumo-jesus-matthew/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/gnpi-027-matthew/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/jesus-matthew/>

Kisfilm:

<https://www.youtube.com/watch?v=kbxU6rg5C9I>

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 61-62. oldal

A képen látható: Tematikus illusztráció: A vámszedő az asztala mellett, amin értékes pénzdarabok láthatók. Emberek állnak előtte, akik vámot fizetnek a vámszedőnek.

62. oldalon: Illusztráció: Pénzermék Jézus korából

A szöveg: Nem lehet mindent pénzen megvenni.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

- Kik állnak az asztal körül? Miért?
- Mi az a vám? Miért és mikor kell fizetni?
- Hogyan élhetett Jézus korában egy vámszedő?

2. Szövegelemzés

- Ki volt Máté?
- Miért hívta el Jézus Mátét? Máté miért engedelmeskedett? Tettének milyen következményei lettek?
- Ki voltak még Jézus tanítványai?
- Miért volt együtt Jézus a bűnösökkel? Mit válaszolt a felháborodott embereknek?
- Mit jelent Jézus válasza?
- Mit üzen neked ez a történet? Miért tartod érdekesnek és tanulságosnak?

BESZÉLGETÉSPONTOK AZ ARANYMONDÁSHOZ

„A Mester itt van és hív téged.”

- Ki a Mester? Miért hívnak valakit mesternek?
- Hogyan lehetsz Jézus tanítványa? Mit kell tenned? Hogyan?

EGYÉB ÖTLETEK

1. Szituációs játék: Császár követe, Jézus követe?

Játsszátok el gesztusokkal, mimikával, éppen kinek a követe Máté.

Aki kitalálta az lesz a következő Máté. Segíthetnek a munkafüzet első feladatának szavai.